

Výlet č.3 (neděle 17.4. 2022)

Trasa N

Žulová, žst. (360 m) – červená – Černá Voda, lomy (345 m) **(3 km)** – červená – Hradisko, rozc. (410 m) **(5 km)** – červená – Kaltenštejn, zříc. (437 m) a zpět **(5,5 km)** – zelená – Černá Voda, kostel, bus (321 m) **(7,5 km)** – zelená – U křížku, rozc. (330 m) **(8 km)** – zelená – Plavný potok (315 m) **(9,5 km)** – zelená – Smolný, rozc. (335 m) **(11 km)** – zelená – Smolný, vrchol (vyhl. Venušinyisky) (404 m) a zpět **(12 km)** – cyklostezka č. 6047 – U Dubu (326 m) **(13 km)** – modrá – Bažantice (332 m) **(15 km)** – modrá – Boží hora (526 m) **(17,5 km)** – modrá – Žulová, Josefské nám. (375 m) **(18,7 km)** – červená – Žulová, žst. (360 m) **(19 km)**

Trasa S

Žulová, žst. (360 m) – červená – Pod Starostí (372 m) **(1 km)** – neznačeno – Vápenná, kostel sv. Filipa (398 m) **(3,3 km)** – modrá – Vápenná, rozc. (421 m) **(4 km)** – modrá – Paseky (555 m) **(6 km)** – modrá – Žulový vrch, lom (690 m) **(7,5 km)** – neznačeno (NS Krajem Rychlebských hor) – Medvědí kámen, vyhl. (907 m) **(10,5 km)** – modrá – Nad Schindlerovým pramenem (900 m) **(11 km)** – modrá – Ripperův kámen (945 m) **(12 km)** – červená – Pod Sokolím (716 m) **(13,5 km)** – červená – Prudký potok (465 m) **(15 km)** – červená – Hradisko, rozc. (410 m) **(16 km)** – červená – Kaltenštejn, zříc. (437 m) a zpět **(16,5 km)** – červená – Mariánský potok (360 m) **(17,5 km)** – neznačeno – Černá Voda, rest. Rychleby (344 m) **(18 km)** – neznačeno – Černá Voda, kostel, bus (321 m) **(19 km)** – zelená – U křížku, rozc. (330 m) **(19,5 km)** – neznačeno – Velký rybník (328 m) **(21 km)** – modrá – Bažantice (332 m) **(22 km)** – modrá – Boží hora (526 m) **(24,5 km)** – modrá – Žulová, Josefské nám. (375 m) **(25,7 km)** – červená – Žulová, žst. (360 m) **(26 km)**

Trasa V

Žulová, žst. (360 m) – červená – Pod Starostí (372 m) **(1 km)** – neznačeno – Vápenná, kostel sv. Filipa (398 m) **(3,3 km)** – modrá – Vápenná, rozc. (421 m) **(4 km)** – zelená – Polka (490 m) **(5,5 km)** – zelená – Ztracené údolí, bus (469 m) **(7,5 km)** – zelená – Slepá cesta (525 m) **(9 km)** – zelená – Pod Kopřivným (665 m) **(11 km)** – žlutá – Lomy na Smrčníku (718 m) **(13,5 km)** – žlutá – Chata Smrčník (662 m) **(15 km)** – žlutá – Pomezí, vápenka 600 m) **(15,9 km)** – žlutá – Lipová (jesk., žst.) (578 m) **(16 km)** – zelená – Pomezí, jesk., vstup (543 m) **(16,5 km)** – zelená – Malá Rampa (585 m) **(17,5 km)** – zelená – Pod Medvědí kámenem (750 m) **(18,5 km)** – zelená – Medvědí kámen, vyhl. (907 m) **(19,5 km)** – modrá – Nad Schindler. pramenem (900 m) **(20 km)** – modrá – Ripperův kámen (945 m) **(21 km)** – červená – Pod Sokolím (716 m) **(22,5 km)** – červená – Prudký potok (465 m) **(24 km)** – červená – Hradisko, rozc. (410 m) **(25 km)** – červená – Kaltenštejn, zříc. (437 m) a zpět **(25,5 km)** – červená – Mariánský potok (360 m) **(26,5 km)** – neznačeno – Černá Voda, rest. Rychleby (344 m) **(27 km)** – neznačeno – Černá Voda, kostel, bus (321 m) **(28 km)** – zelená – U křížku, rozc. (330 m) **(28,5 km)** – neznačeno – Velký rybník (328 m) **(30 km)** – modrá – Bažantice (332 m) **(31 km)** – modrá – Boží hora (526 m) **(33,5 km)** – modrá – Žulová, Josefské nám. (375 m) **(34,7 km)** – červená – Žulová, žst. (360 m) **(35 km)**

Zkrácení trasy N: od rozc. Černá Voda, U křížku pokračujeme vlevo k Velkému rybníku (vynechání Smolného vrchu), délka trasy po zkrácení 14,5 km

Spojení

vlak Javorník ve Slezsku (8:02, 10:02) – Žulová (8:28, 10:28)

bus Javorník, aut. st. (8:44) – Uhelná, ObÚ (8:49, **přestup**)

bus Uhelná, ObÚ (9:06) – Žulová, aut. st. (9:19)

bus Javorník, aut. st. (9:32) – Žulová, nad žel. st. (9:55)

vlak Žulová (13:29, 15:29, 17:29) – Javorník ve Slezsku (13:56, 15:56, 17:56)

bus Žulová, nad žel. st. (15:03, 17:03) – Žulová, aut. st. (15:05, 17:05) – Javorník, Bílý Potok (15:36, 17:33)

bus Žulová, nad žel. st. (18:03) – Žulová, aut. st. (18:05) – Javorník, aut. st. (18:25)

Občerstvení

Žulová, Vápenná, jeskyně na Pomezí, Černá Voda

Turistická přístřeší a odpočívadla: Vápenná, Ztracené údolí (pramen u Slonkovy chaty), jeskyně na Pomezí, Žulový vrch, Medvědí kámen (rozc.), Ripperův kámen, Pod Sokolím, Pod Kaltenštejnem (památný strom Zerav), Černá Voda (U křížku), Plavný potok, Velký rybník, Boží hora, Křížová cesta pod Boží horou

Zajímavosti a pamětihodnosti

Žulová – město (1220 obyvatel), do r. 1948 název Frýdberk, poté Žulová podle množství žulových lomů v okolí, na místě hradu Frýdberk, založeného před rokem 1290 vystavěn v l. 1809-10 klasicistní hřbitovní farní kostel sv. Josefa s využitím dochované válcové hradní věže, při cestě ke kostelu rokokový sloup se sochou P. Marie z pol. 18. století, přístup ke kostelu po kamenném mostě z roku 1866, od 19. století velký rozmach kamenoprůmyslu, v roce 1866 založena kamenická odborná škola (zrušena až na konci 20. století), dodnes v okolí několik činných lomů, v městské knihovně informační centrum a kamenické muzeum s expozicí minerálů, nerostů a vývoje kamenictví na Žulovsku; Vápenná – obec v údolí Vidnávky, od 17. stol. pálení vápna, nejdříve v polních, později kruhových pecích (dnes společnost OMYA), klasicistní kostel sv. Filipa z l. 1780-81, sev. od obce památkově chráněná výklenková boží muka z přelomu 18. a 19. století, na návrší vlevo při vjezdu do obce od Žulové opravený památník obětem 1. světové války, Vápenná je výchozím místem NS „Latzelovy stezky krasem Rychlebských hor“ a NS „Krajem Rychlebských hor“, na níž se nachází pozůstatek býv. vápenky z 19. st. (jediná dochovaná z původně 17 vápenek v okolí), na sz. okraji obce v r. 2021 nově zbudovaná pila Arcibiskupských lesů a statků, největší v regionu; Polka – osada na Ztraceném potoce, jehož vody se na několika místech ztrácejí v krasových ponorech, v okolních bývalých lomech vystupují na povrch krystalické vápence s krasovými jevy, z několika podzemních nepřístupných jeskyní patří k největším jeskyně Velký dóm (24x14 m), k nejdelším (přes 280 m) Roušarova jeskyně (zimoviště netopýrů); Ztracené údolí – též Slepá cesta, údolí potoka Obloučník mezi Vápennou a Horní Lipovou, v kryst. vápenci četné krasové jevy (ponory, suché úseky toku, vyvěračky), les pozůstatkem přirozené bučiny s typickou jarní květenou; Latzelova stezka – délka 9 km, 8 zastavení + 3 úvodní panely na výchozích místech (nádraží Horní Lipová a nádraží Vápenná), seznamuje s krasovým územím a těžbou vápence, v bývalém stavědle na nádraží v Horní Lipové malé muzeum o místní dráze – Muzeum Slezského Semmeringu; Smrčnick (799 m) – vrch s vysokými skálami z bílého krystalického kvarcitu (využívány horolezci), z plošiny pod vrcholem rozhled, část vrchu odříznuta 2 činnými lomy (jedny z největších v okolí), kde se těží kvalitní vápenec, který se brousí a leští ve Vápenné a nevyužitelné kusy drtí ve vápence na Pomezí, výroba stavebních hmot; jeskyně Na Pomezí – národní přírodní památka (20,6 ha, vyhl. v l. 1965 a 2010), komplex jeskyní se všemi krasovými jevy, jeskynní systém znám od roku 1936, v r. 1949 prozkoumán celý rozsah, zpřístupňovací práce v l. 1950-55, celková délka návštěvní trasy 530 m, jde o největší jeskynní systém v ČR vzniklý rozpouštěním mramoru, průměrná teplota 7,7°C; Žulový vrch (719 m) – vrch cca 2,5 km jihovýchodně od obce Vápenná, pod vrcholem zatopený lom Brankopy po neúspěšném podnikání družstva kameníků po 1. světové válce, na okraji lomu byla

v roce 1965 založena trampská osada Stříbrná pavučina; Medvědí kámen (907 m) – výrazná rozsocha Studničního vrchu se dvěma zajištěnými skal. vyhlídkami (Thyllova a Medvědí kámen) s impozantním pohledem na Rychlebské hory, již od 19. stol. oblíbené místo lázeňských hostů z blízkých Lázní Jeseník; Ripperův kámen – pamětní kámen dat. 1890 na počest Priessnitzova zetě Jana Rippera (1830-1912), zakladatele Moravsko-slezského sudetského horského spolku (MSSGV), který se zasloužil o rozvoj lázní a města Jeseník; Píšťala – přír. památka (15,98 ha, vyhl. r. 1987), vrcholové skály dokumentující přirozené zvětrávání a formování terénních tvarů v žulovském granodioritu, ve vrcholové části 10 m vysoká žulová skála Píšťala; Kaltenštejn – památkově chráněná zřícenina hradu uváděného roku 1296, jeden z mála slezských hradů s dochovanými zbytky zdiva (archeologická lokalita), významný biskupský hrad patřil k největším ve Slezsku, v roce 1505 zbořen vratislavskými biskupy, zdivo bylo využito na stavbu javornického hradu, dochovány až 1,5 m vysoká severní obranná zeď a zbytek mohutné válcové věže, sz. směrem od zříceniny chráněný památný strom zerav obrovský (obvod kmene 311 cm, výška 31 m); Černá Voda – obec připomínána již r. 1291, pam. chráněny raně klasicistní farní kostel Panny Marie z roku 1787 a patrový původně renesanční zámek (dvorec) z konce 16. století s barokní kaplí, v podkroví kulturního domu přír. památka evropského významu – biotop kriticky ohroženého netopýra brvitého, v obci základna Rychlebských stezek s infocentrem a půjčovnou horských kol; Smolný vrch (404 m) – vrch cca 4,5 km jv. od města Žulová, na úbočí národní přírodní památka Venušiny misky (4,06 ha, vyhl. r. 1971), významný geomorfologický výtvar s kulovitou odlučností žuly, prohlubně v žule opředeny pověstmi o pobytu nadpřirozených „Venušiných lidiček“, ze skalní vyhlídky, která je zabezpečená zábradlím, se otevírá krásný výhled na část hlavního hřebene Rychlebských hor a na Žulovskou pahorkatinu; Borový vrch – národní přírodní památka (34,96 ha, vyhl. v r. 1987), jedna z nejcennějších geologických lokalit Českého masivu dokumentující zvětrávání žuly hrubými (skalní město) i drobnými útvary (mísy, voštiny a jiné), se sousední Boží horou tvoří Borový tzv. dvojhlavý vrch, mineralogická lokalita; Boží hora (525 m) – starší název Chrámový vrch, nejvyšší vrchol Žulovské pahorkatiny, dříve těžba žuly a krystalického vápence, na styku těchto dvou hornin výskyt vzácných minerálů epidot, granát, vesuvian či wollastonit, na vrcholu pam. chráněný novogotický poutní kostel Panny Marie Bolestné vystavěný z místní žuly v l. 1878-80, od Žulové vede k vrcholu křížová cesta se 14 zastaveními, na začátku památkově chráněná výklenková kaple z konce 19. století, z vrcholu daleké výhledy